

Uvod

Pre nego što počnem pisanje ovog rada potrebno je da napišem neke karakteristike o sebi. Naglašavam da sam državljanin Republike Srbije i s obzirom da živim u navedenoj državi pri pisanju ovog rada služio sam se propisima koji važe za republiku Srbiju. Takođe, i literaturu sam prilagodio tim propisima. U celokupnom radu bio sam u kontaktu sa svojim mentorom Prof.dr Duškom Medićem i sve napisano sam uradio u dogovoru sa istoimenim. U daljem tekstu pristupam obradi teme Subjekti prava.

Društvo nužno stvara društvena pravila ponašanja ljudi. Nema društva bez svesnog, slobodnog i celishodnog ponašanja čoveka, nema ni društva bez normi.

Norme su pravila ponašanja koje se obraćaju na čovekovu svest. Svaka pravna norma poseduje dva dela:

- Dispoziciju i
- Sankciju

Dispozicija predstavlja pravila ponašanja. Medjutim, ne primenjuju se oba elementa pravne norme zajedno. Oni su alternativno postavljeni elementi. Primena jednog isključuje drugo. Nije moguće da se primenjuju u konkretnom slučaju oba.

Prekršajne pravne norme povlače sa sobom primjenu sankcije. Postoje dve vrste sredstava koje poseduje sankcija. To su pozitivna i negativna sredstva. Najčešće se koriste negativna sredstva. Ona su u obliku pretnje nanošenjem zla i veoma efikasno sredstvo da se čovek natera da poštuje pravila ponašanja (norme).

Oba elementa iz kojih se sastoji svaka pravna norma mogu biti primenjena samo kad su se stekli uslovi za njihovu primenu. Ti uslovi su takodje propisani pravnim normama. Deo pravne norme koji opisuje upotrebu pravne norme naziva se pretpostavka. Otuda se može govoriti i o dodatna dva elementa pravne norme, a to su predpostavka dispozicije i predpostavka sankcije.

Pravnu normu ne treba pomešati sa članovima ili paragrafima zakona ili drugih pravnih akata. Takodje, pravne norme se donose u društvu da bi se regulisalo ponašanje ljudi te iz toga proizilazi da su subjekti prava, odnosno subjekti pravnih odnosa ljudi.¹ Pravni odnos je društveni odnos u kome učestvuje dva ili više lica. Ta lica mogu biti fizička i pravna, a ona se kao nosioci prava obaveza nazivaju pravnim subjektima. Ako, na primer, dva lica sklope ugovor o kupovini i prodaji robe, onda se takva lica, kupac i prodavac, nazivaju pravnim subjektima, jer su zasnovali jedan društveni odnos koji je regulisan pravnim normama, a koji je nastao sklapanjem ugovora o kupoprodaji. Pravni odnosi se najčešće definišu kao posebna vrsta društvenih odnosa u kojima je položaj njihovih učesnika uređen pravnim normama, tj. kao odnos u kojem su ljudi dužni da se ponašaju prema pravnim normama. Pravni odnos je društveni odnos regulisan pravom. U teoriji prava postoje mišljenja da pravni odnosi mogu biti apstraktni i konkretni.

Apstraktni pravni odnos je izražen u traženju opšte pravne norme, što predstavlja jedan pojmovni odnos koji postoji samo kao skup normativnih značenja. Pravni odnos shvaćen u ovom smislu predstavlja opšte-pravnom normom postavljenu apstraktnu pravnu obavezu i apstraktno pravno ovlašćenje između dvije vrste subjekata prava s obzirom na neki apstraktno određeni subjekt prava.

---

¹ www.BesplatniSeminarskiRadovi.com

Konkretni pravni odnos je stvarni odnos između konkretnih osoba, koji su nosioci pravnih obaveza i pravnih ovlaštenja (subjekti prava), a s obzirom na neki konkretan objekat.

Pravni odnosi se mogu podijeliti na jednostrano i dvostrano obavezujuće pravne odnose.

Jednostrano obavezujući pravni odnosi predstavljaju one pravne odnose u kojima jedna strana (jedan ili više pravnih subjekata) ima prema drugoj strani samo pravnu obavezu, a druga strana ima prema prvoj strani samo pravno ovlaštenje.

Dvostrani obavezujući pravni odnos je onaj pravni odnos u kojem svaka strana (jedan ili više pravnih subjekata) ima istovremeno i pravnu obavezu i pravno ovlaštenje prema drugoj strani u pravnom odnosu.

Subjekt prava ili pravnog odnosa može da bude lice ili udruženje više lica. Kad je reč o subjektu prava, onda se tu pre svega misli na subjekte kome pravne norme priznaju mogućnost da bude nosilac prava i obaveza, bez obzira na njegovu svest i volju. Ukoliko je subjekt lišen svesti ili volje, takvom subjektu se postavlja zastupnik koji je ovlašćen da dela u njegovo ime.

Iz napred navedenog može se zapaziti da postoje dve vrste subjekata prava: 1. fizička lica i 2. pojedine organizacije ili udruženja više lica, koja se zovu pravna lica.

Svojstvo subjekata prava u raznim istorijskim razdobljima davano je različitim licima, kako fizičkim, tako i pravnim, zavisno od interesa vladajuće klase.

Pravni odnosi se konstituišu pravnim normama i mogu biti regulisani jednom opštom i jednom pojedinačnom normom, samo jednom opštom ili samo jednom pojedinačnom (u slučaju pravne praznine).

Postoje četiri osnovna značenja elemenata koje pravne norme pridaju društvenim odnosima, pretvarajući ih u pravne odnose:

- pravni subjekti (subjekti prava)
- pravna obaveza
- pravno ovlaštenje (subjektivno pravo i nadležnost)
- pravni objekt

Iz naprijed navedenog zaključujemo da je pravni odnos, odnos između subjekta prava i da je to odnos za koji pravni poredak veže određena prava i obaveze. U pravne odnose stupaju subjekti prava, odnosno ljudi i društvene tvorevine, koji su tema ovog seminarskog rada.